

Brussel, 12 december 2022
(OR. en)

15754/22

Interinstitutionele dossiers:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. Comdoc.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking) - Voortgangsverslag

In de bijlage treffen de delegaties een voortgangsverslag aan over de bovengenoemde voorstellen, die op 19 december 2022 aan de Raad TTE (Energie) zullen worden voorgelegd teneinde de Raad te verzoeken er nota van te nemen.

Het onderhavige verslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het voorzitterschap en laat specifieke aandachtspunten en verdere bijdragen van afzonderlijke delegaties onverlet. Het schetst de werkzaamheden die tot dusver in de voorbereidende instanties van de Raad zijn verricht en belicht de huidige stand van de besprekingen over de bovengenoemde voorstellen.

BIJLAGE

Informatie van het voorzitterschap over de voortgang bij de besprekingen van de voorstellen voor een richtlijn en een verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof

I. INLEIDING

- 1) Op 15 december 2021 heeft de Commissie voorstellen ingediend voor de richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof en de verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof als een nieuw EU-kader voor het koolstofvrij maken van de gasmarkten, het bevorderen van waterstof en het verminderen van methaanemissies.
- 2) Het pakket voor het koolstofvrij maken van de waterstof- en gasmarkten heeft tot doel de decarbonisatie van het aardgasverbruik mogelijk te maken door een regelgevingskader voor specifieke waterstofinfrastructuur en -markten en geïntegreerde netplanning tot stand te brengen. Het stelt ook regels vast voor de consumenten en versterkt de voorzieningszekerheid.
- 3) Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 19 mei 2022 zijn advies over het voorstel goedgekeurd en het Europees Comité van de Regio's heeft op 12 oktober 2022 zijn advies uitgebracht.
- 4) In het Europees Parlement heeft de Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) de leiding over beide dossiers. De voor de verordening aangewezen rapporteur is EP-lid Jerzy Buzek (PPE, Polen) en voor de richtlijn is dat EP-lid Jens Geier (S&D, Duitsland).

II. STAND VAN ZAKEN

- 1) In juli 2022 is het Tsjechische voorzitterschap in de Groep energie begonnen met de besprekingen over de voorstellen. Op basis van de eerste resultaten van deze besprekingen heeft het voorzitterschap op 9 september 2022 de eerste herziening van zowel de verordening als de richtlijn ingediend. In de Groep energie volgden verdere technische besprekingen over de eerste herziening.

De voorstellen zijn ook besproken tijdens de Raad TTE (Energie) van 25 oktober 2022 in Luxemburg, met de nadruk op cruciale en gevoelige elementen, met name:

- I. het tijdschema voor de ontwikkeling van waterstofmarkten en de verticale ontvlechting van waterstofnetbeheerders;
 - II. grensoverschrijdende tarieven in specifieke waterstofnetten en tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem; en,
 - III. bijmenging van waterstof in het aardgasnet.
- 2) De ministers hebben het voorzitterschap politieke sturing gegeven en een koers uitgestippeld voor de verdere werkzaamheden. Vervolgens heeft het voorzitterschap op 23 november 2022 de tweede herziening van de verordening en de richtlijn voorgesteld, die in de Groep energie en op 7 december 2022 in het Coreper is besproken. In het algemeen steunden de lidstaten de wijze waarop het beleidsdebat in de Raad TTE tot uiting kwam in de tweede herziening van de voorstellen en stelden zij een aantal andere punten van zorg aan de orde die in de loop van de verdere besprekingen over de wetgeving tot uiting moeten komen. De derde herziening (documenten 15919/22 en 15920/22) is op 12 december 2022 aan de delegaties toegezonden. In de derde herziening heeft het voorzitterschap het resultaat van de recente debatten meegenomen, alsook een aantal technische wijzigingen naar aanleiding van schriftelijke opmerkingen van de lidstaten en het corrigendum van de Commissie (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 en 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1) van 23 november 2022. Alle delegaties maken een studievoorbehoud en/of parlementair voorbehoud bij de tekst en zijn de bepalingen van beide dossiers nog aan het analyseren.

III. BELANGRIJKSTE PUNTEN

1) De belangrijkste politieke elementen die zijn besproken in het kader van de follow-up van de Raad Energie van 25 oktober 2022

a) Verticale ontvlechting van waterstofnetbeheerders

De oorspronkelijke voorstellen van de Commissie voor de verticale ontvlechting van waterstofnetbeheerders in artikel 62 van de richtlijn omvatten het aflopen van het ontvlechtingsmodel van de onafhankelijke transmissiesysteembeheerder ("ITO") tussen nu en eind 2030 en de beschikbaarheid van de modellen van de onafhankelijke systeembeheerder ("ISO") en van de ITO alleen voor waterstofnetten die bij de inwerkingtreding van het gaspakket deel uitmaakten van verticaal geïntegreerde bedrijven. De derde herziening bevat niet langer een vervaldatum voor het ITO-ontvlechtingsmodel en de expliciete mogelijkheid voor de Commissie om de haalbaarheid van het ITO-ontvlechtingsmodel tussen nu en 2031 te evalueren. De tijdsbeperking voor het ISO-ontvlechtingsmodel werd geschrapt.

Het eigendomsontvlechtingsmodel werd behouden als standaard ontvlechtingsmodel. Waterstofnetbeheerders kunnen ook profiteren van afwijkingen voor bestaande waterstofnetten en geografisch afgebakende netten (artikelen 47 en 48 van de richtlijn), waarvan de toepassing in de derde herziening is vereenvoudigd en vergemakkelijkt.

b) Ontwerp van de waterstofmarkt en het einde van de overgangsfase

De voorstellen van de Commissie omvatten een opbouwfase voor de waterstofmarkten tot 2030, waarna meer gedetailleerde regels van toepassing zouden zijn. Om rekening te houden met de onzekerheden van de ontwikkeling van de opkomende waterstofmarkt, werd deze datum algemeen uitgesteld tot [2035]. Dit betekent dat, naast andere bepalingen, de invoering van gereguleerde derdentoegang tot waterstofnetten (artikel 31 van de richtlijn) en het nieuwe waterstofmarktontwerp zonder tarieven voor toegang tot interconnectiepunten tussen de lidstaten (artikel 6 van de verordening) pas in werking zullen treden aan het einde van de overgangsfase, vanaf 1 januari 2036.

c) Tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem

In artikel 16 van de verordening werd een onderscheid gemaakt tussen tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem. Voor hernieuwbare gassen geldt een korting van [100 %] en voor koolstofarme gassen een korting van [75 %]. De mogelijkheid voor de nationale regulerende instanties om te besluiten al dan niet kortingen voor injectie door productie-installaties en opslag toe te passen, is uitdrukkelijk toegevoegd om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de lidstaten die een hoog aandeel hernieuwbare/koolstofarme gassen in de energiemix hebben of verwachten of die zich zorgen maken over de mogelijke gevolgen voor grensoverschrijdende flows. Tariefkortingen op entry- en exitpunten naar en van derde landen zijn uit het voorstel geschrapt.

d) Waterstofbijmenging en gaskwaliteit

Het maximumgehalte aan waterstof dat in het aardgasnet is gemengd en dat de gastransmissiesysteembeheerders op interconnectiepunten moeten aanvaarden, in voorkomend geval volgens de geschillenbeslechtsprocedure van artikel 19 van de verordening, is gewijzigd van 5 % in [2] %. De vermindering weerspiegelt de kritische houding van verschillende lidstaten tegenover bijmenging, maar blijft ongehinderde grensoverschrijdende gasflows waarborgen. De verordening handhaaft een geharmoniseerde aanpak op het gebied van gaskwaliteitsbeheer en geschillenbeslechting, wat door veel lidstaten werd toegejuicht.

e) Koolstofarme gassen

Een nieuw artikel 8 bis in de richtlijn werd toegevoegd nadat een aanzienlijk aantal lidstaten tijdens de Energieraad van oktober had gepleit voor een dergelijke bepaling om te verduidelijken dat de lidstaten koolstofarme waterstof en koolstofarme brandstoffen kunnen gebruiken om de decarbonisatiedoelstellingen te halen. Wel is het zo dat een gelijk aantal lidstaten dan weer de nadruk willen leggen op hernieuwbare gassen.

2) De belangrijkste wijzigingen in de derde herziening zijn als volgt:

- Er is een nieuwe overweging 74 bis aan de verordening toegevoegd zodanig dat de lidstaten, om de voorzieningszekerheid te waarborgen, kunnen besluiten evenredige maatregelen te treffen om vroegtijdige biedingen voor capaciteit door één enkele netgebruiker op entrypuncten uit derde landen en in lng-terminals tijdelijk te beperken.
- In artikel 20 ter van de verordening, betreffende gemeenschappelijke specificaties voor biomethaan, wordt het toepassingsgebied van dit artikel verduidelijkt.
- Artikel 54 van de verordening werd gewijzigd om te voorkomen dat de pioniers een monopolie hebben op de ontwikkeling van regels/netcodes voor waterstofmarkten in het ENNOH; in overweging 56 werden wijzigingen voorgesteld om deze in overeenstemming te brengen met dit artikel.
- In artikel 67, leden 4, 9 en 11, van de verordening werd een uitgebreidere toevoeging gedaan waarin het corrigendum (15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1) tot uiting komt.
- In overweging 70 van de richtlijn wordt nu verduidelijkt dat de bepalingen voor horizontale ontvlechting van artikel 63 van de richtlijn geen functionele ontvlechting inhouden, zodat synergieën tussen netbeheerders, bijvoorbeeld het delen van diensten en bestuursstructuren, volledig kunnen worden behouden.
- In artikel 8 bis van de richtlijn over de rol van koolstofarme waterstof in de decarbonisatiedoelstellingen zijn deze bepalingen tussen vierkante haken geplaatst om verdere besprekingen met het oog op een compromis mogelijk te maken.
- Artikel 46, lid 2, van de richtlijn werd gewijzigd om de lidstaten de mogelijkheid te geven om de verantwoordelijkheid voor de aanleg van grensoverschrijdende interconnecties uitsluitend toe te wijzen aan bepaalde waterstofnetbeheerders.
- In artikel 62 van de richtlijn werd de tijdsbeperking voor de beschikbaarheid van het ISO-ontvlechttingsmodel voor waterstofnetbeheerders geschrapt.
- Artikel 80 van de richtlijn is gewijzigd om de omstandigheden te wijzigen waaronder de lidstaten die niet rechtstreeks op het geïnterconnecteerde systeem van een andere lidstaat zijn aangesloten, van de bijzondere bepalingen van de richtlijn mogen afwijken.

- 3) Er is weliswaar aanzienlijke vooruitgang geboekt, maar er moet nog werk worden verzet. Dit werk omvat, op basis van de besprekingen tijdens het Tsjechische voorzitterschap, onder meer de volgende punten:
- de bepalingen inzake voorzieningszekerheid in artikel 67 van de herschikte verordening aanpassen aan nieuwe bepalingen die zijn overeengekomen in parallelle werkstromen, waaronder de opslagverordening (Verordening (EU) 2022/1032) en de voorgestelde solidariteitsverordening COM(2022) 549 final) en de noodverordening (COM/2022/473 final). Er moet worden nagegaan in welke mate en hoe de nieuwe overeengekomen rechten en verplichtingen op lange termijn in de verordening betreffende de veiligstelling van de gaslevering moeten worden opgenomen;
 - ervoor zorgen dat de regels inzake toegang tot en aansluiting op aardgasnetwerken het mogelijk maken gas uit te faseren en tegelijkertijd de consumentenrechten adequaat te beschermen;
 - artikel 14 van de richtlijn inzake energiegemeenschappen van burgers, de rol ervan en het verband met energiegemeenschappen van burgers die zijn opgericht bij Richtlijn 2019/944 en hernieuwbare-energiegemeenschappen die zijn opgericht bij Richtlijn 2018/2001, verduidelijken;
 - de mogelijkheid verder uitwerken om evenredige maatregelen te nemen om de vroegtijdige biedingen voor capaciteit op entripunten uit derde landen en in lng-terminals tijdelijk te beperken;
 - uitgebreide besprekingen voeren om te blijven zoeken naar een oplossing voor de rol van koolstofarme waterstof in de decarbonisatiedoelstellingen uit hoofde van artikel 8 bis van de richtlijn.

IV. CONCLUSIE

- 1) De Raad wordt verzocht nota te nemen van het voortgangsverslag van het voorzitterschap.